

Niet de leugen regeert maar de incompetentie

Nogmaals het NCRV-programma *Uitgedokterd?!!*

Frits van Dam

Wie de afgelopen maand woensdag omstreeks negen uur 's avonds de TV aanzette op Nederland 2 zou wellicht kunnen denken dat hij in een serie over oude ambachten verzeild was beland. Het waren weliswaar geen blinde rietvlechters of klompenmakers die hun allang achterhaalde beroepen demonstreerden, maar artsen die de Ayurvedische geneeskunde, de acupunctuur en de homeopathie beoefenden.¹

In de zesdelige NCRV-serie *Uitgedokterd?!!* volgt presentatrice Ghislaine Plag per uitzending drie patiënten die naar hun gevoel vastgelopen waren in het reguliere medische circuit en teneinde raad het alternatieve pad op zijn gegaan. Getoond worden o.a. patiënten met suikerziekte, nekhernia, eczeem, en de ziekte van Crohn.

Het programma is volgens een vast stramien opgebouwd; patiënten vertellen iets over hun ziektegeschiedenis en hoe ze vastgelopen zijn in de reguliere zorg. Vervolgens laten de alternatieve behandelaars op hun eigen wijze zien hoe zij het probleem aanpakken. Een uitgebreide inhoudelijke analyse van het programma is te vinden op de website van de VtdK: www.kwakzalverij.nl.

De NCRV heeft deze serie opgezet met hulp van de stichting IOCOB (Stichting voor Innovatief Onderzoek en onderwijs van Complementaire Behandelvormen). Doelstelling van de IOCOB is het geven van 'onafhankelijke' voorlichting over complementaire behandelwijzen. De stichting IOCOB steunt uitzonderlijke wetenschappelijke projecten waarvoor in de reguliere geneeskunde geen of onvoldoende belangstelling zou bestaan. Directeur van de IOCOB is prof. dr. Jan Keppel Hesselink, die in het programma optreedt als medisch adviseur en commentator. Keppel Hesselink is een basisarts, maar moest stoppen met zijn opleiding

Professor

Ghislaine Plag, MD?

tot neuroloog en verdient nu zijn brood als acupuncturist. Hij zegt professor te zijn aan de privé-universiteit op antroposofische grondslag van Witten-Herdecke in Duitsland. In het personeelsbestand op de website van deze 'Rudolf Steiner academie' komt hij niet voor als hoogleraar.

Waarschijnlijk is hij op de zelfde manier professor als al die hooggeleerden die regelmatig briefjes in mijn bus gooien: 'professor Barombo voor al uw huidige en toekomstige problemen, geen succes, geld terug'. Hij noemt zich verder moleculair farmacoloog en medisch onderzoeker, maar hij heeft in het verleden nauwelijks of geen resultaten van wetenschappelijk onderzoek gepubliceerd en dan nog niet eens zelfstandig, maar alleen als mede-auteur. Hij lijkt nu helemaal droog te staan want de laatste tien jaar heeft hij geen enkel wetenschappelijk artikel in een deugdelijk wetenschappelijk tijdschrift gepubliceerd. Op de NCRV-site wordt uitgebreid reclame gemaakt voor de website van de stichting IOCOB. Je kunt via de IOCOB-website uitzoeken welke niet-reguliere behandeling het beste bij je past. In 2006 werd de raad van toezicht van de stichting genomineerd voor de Meester Kackadorisprijs wegens het bevorderen van de kwakzalverij.

Publieke gelden • Een omroep als de NCRV die voor een belangrijk deel met publieke

gelden betaald wordt, heeft een zware verantwoordelijkheid ten aanzien van de voorlichting aan het grote publiek over ziekte en gezondheid. Zij schiet daarin schromelijk tekort. Een voorbeeld. In het programma wordt uitgebreid aandacht besteed aan de behandeling van suikerziekte met Ayurvedische geneeswijzen. Wil je het grote publiek goed voorlichten over de behandeling van suikerziekte en de claims van de Ayurvedische geneeskunde dan moet de kijker wel iets te horen krijgen over suikerziekte, namelijk hoe het ontstaat, hoe het wordt gediagnosticeerd, welke behandelingen er zijn, wat het natuurlijk beloop van deze ziekte is en welke factoren daar een rol bij spelen en tenslotte wat de risico's zijn van een niet goed gereguleerde diabetes. Niets van dit alles in *Uitgedokterd?!*. Het is volstrekt onverantwoord om te suggereren dat je misschien geen insuline moet spuiten wanneer je je maar houdt aan de Ayurvedische voorschriften zoals in dit programma gebeurt. Niet alleen is de hocus-pocus van een Ayurvedische genezer onzinnig maar ook nog gevaarlijk. Daarbij komt nog dat veel ayurvedische kruiden verontreinigd blijken te zijn met sterk toxische, zware metalen. Enig tegenwicht door bijvoorbeeld een internist die iets uitlegt over suikerziekte werd niet geboden. Weliswaar komt er aan het eind van de serie een discussieprogramma tussen voor- en tegenstanders van alternatieve geneeskunst, maar daarin wordt niet ingegaan op specifieke gevallen en bovendien is het kwaad dan allang geschied.

Het zou een schande zijn indien de alternatieve artsen die in het programma *Uitgedokterd?!* hun strapatsen lieten zien, hiermee wegekomen. Maar helaas klinkt er vanuit de Inspectie voor de Gezondheidszorg, zoals gebruikelijk, weer een oorverdovende stilte, terwijl de IGZ toch patiëntveiligheid hoog in het vaandel heeft staan. Alterneuten kunnen levensgevaarlijke aanbevelingen doen zonder dat hen een strobreed in de weg wordt gelegd. Over patiëntveiligheid gesproken! Verder zou de KNMG haar leden die zich te buiten gaan aan alternatieve praktijken, moeten royeren. Maar de echte boosdoeners zijn toch de programmamakers,

die overduidelijk niet goed begrijpen waar ze mee bezig zijn en, erger nog, kennelijk geen enkele moeite hebben gedaan zich fatsoenlijk te laten informeren. Arend Joustra, de voorzitter van het Genootschap van Hoofdredacteuren, geeft in zijn masturbatoire jaarrede in 2008 hoog op over de kwaliteit van de pers. Een van de redenen dat het zo goed gaat is volgens Joustra dat de journalisten beter zijn opgeleid dan vroeger. Van dat beter opgeleid, hebben wij helemaal niets gemerkt.

Grensoverschrijdend • De VtdK ziet het als een van haar kernactiviteiten om het grote publiek te waarschuwen tegen middelen en methoden binnen de gezondheidszorg waarvan de werkzaamheid en de veiligheid niet vaststaan. De VtdK heeft de NCRV gewaarschuwd. Toen begin februari bekend werd dat de NCRV het plan opvatte om een voorlichtingsprogramma te maken over alternatieve behandelwijzen, schreef de voorzitter van de VtdK een brief naar de NCRV waarin hij vroeg dit niet doen.² Het kon immers alleen maar tot misleiding van het publiek leiden. En, zo stelde hij, mocht men het programma toch gaan uitzenden dan zou er gezaghebbende regulier-medische inbreng moeten zijn, niet beperkt tot de laatste uitzending en zeker niet verzorgd door een basisarts. De NCRV heeft niet eens de moeite genomen die brief te beantwoorden. Door deze serie uitzendingen van de NCRV zijn ongetwijfeld veel kijkers op het verkeerde been gezet. Het is voor het publiek, door de eenzijdige weergave niet mogelijk geweest om deze informatie te toetsen aan de huidige stand van wetenschap. Door zo te handelen heeft de NCRV het publiek op ernstige wijze misleid. De NCRV heeft daardoor de grens overschreden van wat, gelet op de eisen van journalistieke verantwoordelijkheid, maatschappelijk aanvaardbaar is. De VtdK zal op basis van de hierboven aangegeven argumentatie een klacht tegen de NCRV indienen bij de Raad voor de Journalistiek. ●

Noten

1 Zie ook *NTtdK 1*, 2008: 4

2 Zie de rubriek 'Correspondentie' in dit nummer